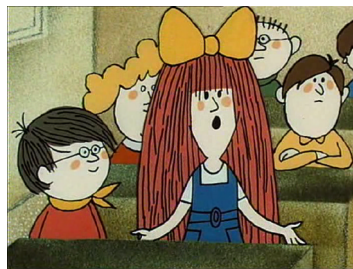
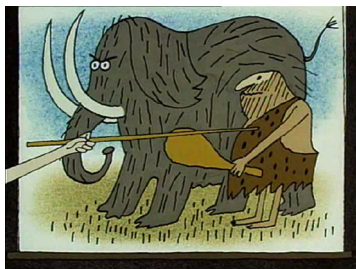

ČLOVĚK NEANDRTÁLSKÝ

3.1. Прочитайте и переведите следующие предложения:

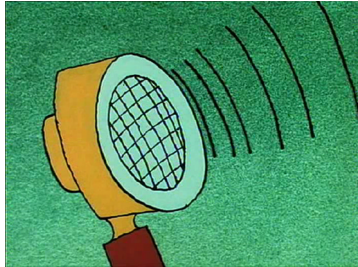
Jednou vyprávěla soudružka učitelka dětem o době ledové. Kdy žil člověk neandertálský, který lovil mamuty a jedl je k obědu a k večeři. A Šebestovou to velice zajímalo a tak se ptala: „Prosím, a jak toho mamuta vlastně jedli? S brusinkami jako zajíce nebo s bramborovým salátem?“

A soudružka učitelka byla z té otázky celá pryč. Copak někdo ví, jestli se mamuti vařili nebo smažili. A tak řekla: „Poslouchej, Šebestová, co to máš za hloupé otázky? Člověka neandertálského přece nikdo neviděl. To neví ani soudruh ředitel, jak to mám vědět já? Sedni si a dej pokoj!“

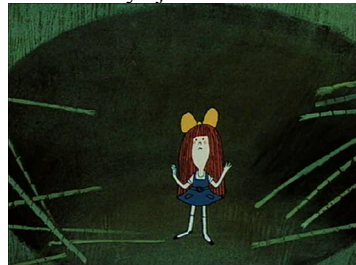
A Šebestová si sedla a byla zticha, ale když šli s Machem ze školy, tak řekla: „Hele, Machu, na co vlastně máme to sluchátko? My se přece můžeme do toho pravěku podívat a zjistit, jak toho mamuta vlastně jedli.“ A Mach řekl: „To je fakt. Ale Jonatána vezmeme s sebou.“ A tak Šebestová řekla: „Prosím, my bysme se hrozně rádi podívali do pravěku.“

A ze sluchátka se ozvalo: „Ale beze všeho, jak si račte přát.“ A v tu ránu byli v době ledové i s Jonatánem. Místo stromů tam rostl kopr, ale řeknu vám, žádná legrace to nebyla. Byla tam zima jako v psinci, to víte doba ledová je doba ledová. Všude samý mamut a Mach s Šebestovou si říkali: „No nazdar, co teď!“

A vzali nohy na ramena. Jenomže doba ledová, to nejsou jenom mamuti, doba ledová, to jsou taky jámy, do kterých se mamuti chytají.

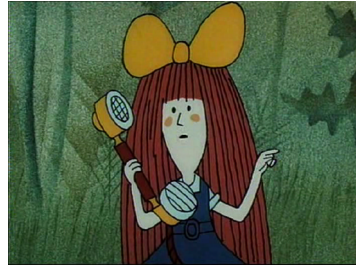
A Mach volal: „Šebestová, člověče, co tam děláš? Vylez!“

A Šebestová křičela: „Hod' mi sem žebřík, jinak se ven nedostanu!“

Jenomže kde vzít v pravěku žebřík? V pravěku žádné žebříky nebyly. Takže to byl problém. Ani Jonatán neměl žádný nápad.

Ale naštěstí se objevil jeden člověk neandertálský a ten si věděl rady. Jen se koukněte, než bys řekl švec, byla Šebestová z maléru venku.

A řekla: „To bylo od vás milé. Já se jmenuji Šebestová, a tohle je Mach a pes Jonatán.“ A neandertálský člověk řekl: „Těší mě. Já jsem Huml František. Hep-čí! Promiňte, mám hroznou rýmu, to víte, doba ledová je doba ledová. Kdybych aspoň mohl sedět doma v jeskyni ale to aby člověk pořád lovil mamuty.“ A Šebestová řekla: „Víte co, že jste byl tak hodný, my vám nějakého mamuta ulovíme, třeba tamhletoho. Jonatáne, hezky ho zakousni a přines. No, neboj se, na co máme sluchátko? No ne?“

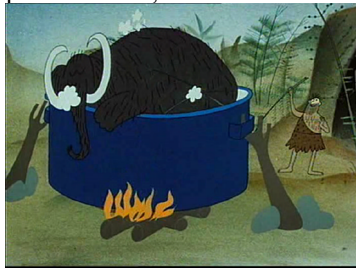

A mamut byl najednou docela malinký a Jonatán ho přinesl až před jesky-
ni jako zajíce. A Šebestová řekla: „Tak a teď prosím zvětšit do původní veli-
kosti! Podívejme se jak to pěkně klapě.“

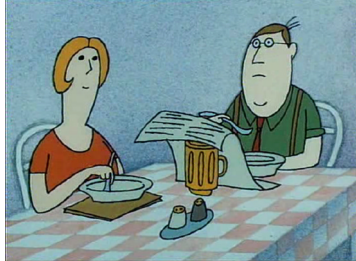
A z jeskyně začali vylézat neandertálci a pan Huml řekl: „Toho mamuta zakousl zde tento nenápadný pes.“

A neandertálce popadla hrůza a volali: „Rychle pryč! Je tady nějaké příšerné zvíře, které zakouslo mamuta!“

A Mach řekl Šebestové: „Tohle by měla vidět paní Kadrnožková. Aspoň by si k Jonatánovi tolik nedovolovala.“

Ale to se už mamut vařil v hrnci i s tím velikánským koprem a Šebestová si ten recept napsala: Mamut s koprovou omáčkou. To bude soudružka učitelka koukat. Ale vtom Mach dostal nápad a řekl: „Poslyšte, pane Huml, co kdybyste se podíval k nám do školy? Člověka neandertálského nikdo neviděl, ani soudruh ředitel. Bylo by to záslužné“. A pan Huml řekl: „Proč ne, že jako já proti tomu nic nenamítám že bych si konečně taky trochu zahřál.“

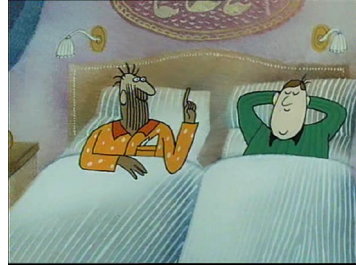
A tak se Mach postaral o zpáteční cestu a najednou se všichni octli u Šebestů. Chudáci, zrovna večereli. A Šebestová řekla: „To koukáte, koho jsme vám to přivedli. To je pravěký člověk pan Huml. Bude u nás přes noc a zítra ho povedeme do školy.“

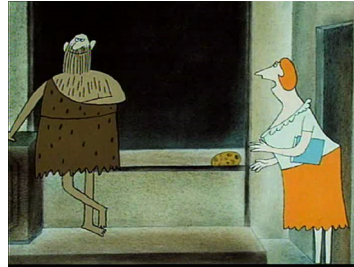
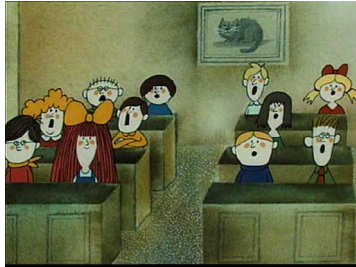
A pan Huml udělal: „Hep-čí! To víte doba ledová je doba ledová, to je těžká věc.“ Naštěstí pan Šebesta měl pro pana Humla pochopení.

A paní Šebestová mu nabídla, aby si vzal s nimi. A pan Huml se nenechal dvakrát pobízet. Bylo to neobyčejně zajímavé, ale paní Šebestová zničehonic řekla: „Tak na shledanou!“ A šla spát k babičce.

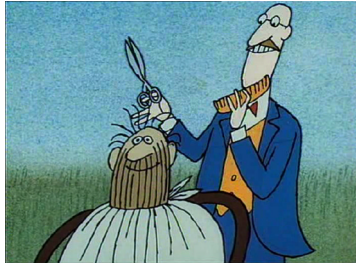
A tak se pan Šebesta musel o pana Humla postarat sám. Vysvětlil mu, že dnes už se rukama nejí, že máme nůž a vidličku a taky vanu s teplou vodou a dokonce i ručník a kartáček na zuby a pastu s fluorem. A panu Humlovi se to všechno moc líbilo, a než usnul, řekl: „Teda řeknu vám, pane Šebesta, tohle se s ledovou dobou nedá srovnat. Až se vrátím do pravěku, vymyslím aspoň ten kapesník. Ať se vývoj pohne trochu dopředu.“

Jenomže všechno dopadlo úplně jinak. Ráno zavedla Šebestová s Machem pana Humla do školy, kde bylo hotové pozdvižení. Soudružka učitelka běžela pro soudruha ředitele. A ten představil pana Humla všem žákům a učitelům a řekl: „Uvědomte si, že jsme jediná škola na světě, která má tak vzácnou ná-zornou pomůcku. Teď víme o pravěku všechno, i to, že se tam mamuti jedli s koprovou omáčkou.“

„Ale to není prosím všechno. Pan Huml vyhověl naší prosbě a bude u nás zastávat místo školníka a zahradníka. Podívejte se, jak dovede česat ovoce.“

A pan Huml ukázal co umí a všichni byli velice nadšení. A soudruh ředitel upravil pana Humla do přijatelné podoby a Machovi, Šebestové a Jonátanovi vyslovil poděkování jménem celé školy i jménem pana Humla, kterému se ve škole moc a moc líbilo hlavně proto, že za dva dny měl po rýmě a nepotřeboval už ani kapesník.

Jednou po vyučování jde soudružka učitelka ze školy. Mrzne až praští, všude je plno sněhuláků, vran a klouzaček. A tak chudák jede a jede a říká si: „To jsem zvědavá, jestli dojedu až domů.“

Jenže náhle: Bum! Rána jako hrom a shora se ozve: „Hlavně, že jste celá!“ A soudružka učitelka povídá: „To snad není možné! To se mi jen zdá! Pro pana Jana, pane Huml, co tady vyvádíte? Nezbláznil jste se náhodou?“ A pan Huml povídá: „To víte, soudružko učitelko, mrzne až praští, a ptáčkové nemají co jíst. Ještě by nám umřeli hladu, chudáčci malí.“

Ale soudružka učitelka křičí: „Ale ne! Mně nejde o žádné chudáčky ptáčky, pane Huml. Mne zajímá, proč jste v tom mrazu proháníte v trenýrkách? To chcete skončit v nemocnici nebo co?“ A pan Huml povídá: „Víte, to je tak, soudružko učitelko. Já pocházím, jak známo, z doby ledové. A doba ledová je doba ledová. Měli jsme tam zimu jako v psinci, ale nikomu to nevadilo. Byli jsme zdraví jako hříby, akorát nám pravda teklo trochu z nosu.“

„Ale když mě Mach a Šebestová přivedli sem, do toho báječného tepla, byl jsem každou chvíli marod. Jednou kašel, potom chřipka, poštětí zánět nosního kanálu. Tak si tak jednou povídám: Poslouchej, Humle, člověče neandrtálský, kam by to vedlo? Tak jsem se začal otužovat, a jak bylo v tělocvičně volno, už jsem cvičil: Ráz, dva, tři, čtyři! A dnes: zdrav jako buk, že bych mohl skály lámat, ha-ha-ha.“

A soudružka učitelka jde domů a říká si: „Ten pan Huml má asi pravdu. Měla bych to taky zkusit. Sundám si pro začátek aspoň ty klapky.“

A jak si je sundá, slyší nějaké takové veselé prask! prask! A říká si: „Co to tak asi je?!

A pak ji napadne, že to tak pěkně praští mráz.

3.2. Ответьте на вопросы:

1. Co dělal za doby ledové člověk neandrtálský? 2. Na co se Šebestová zeptala soudružky učitelky? 3. Proč byla soudružka učitelka z té otázky celá pryč? 4. Jak Šebestové odpověděla? 5. Co navrhla Šebestová, když šli s Machem ze školy? 6. Co k tomu dodal Mach? 7. O co děti požádaly do sluchátka? 8. Kde se v tu ránu ocitly? 9. Co tam rostlo místo stromů? 10. Proč to nebyla žádná legrace? 11. Kdo vzal nohy na ramena? 12. Zda doba ledová jsou jenom mamuti? 13. Co volal Mach Šebestové? 14. Co k tomu Šebestová potřebovala? 15. Byly v pravěku žebříky? 16. Kdo se našťestí objevil? 17. Co se stalo než bys řekl švec? 18. Jak se člověk neandrtálský jmenoval? 19. Proč měl hroznou rýmu? 20. Proč nemohl sedět doma v jeskyni? 21. Co mu Šebestová slíbila za to, že byl tak hodný? 22. Co Jonatánovi přikázala? 23. Jaký byl najednou mamut? 24. Co s tím mamutem Jonatán udělal? 25. O co pak Šebestová do sluchátka požádala? 26. Kdo začal vylézat z jeskyně? 27. Co jim pověděl pan Huml? 28. Proč neandrtálce po-

padla hrůza? 29. Proč by to měla vidět paní Kadrnožková? 30. Jak se ten mamut vařil? 31. Jaký recept Šebestová napsala? 32. Jaký nápad dostal Mach? 33. Namítal proti tomu něco pan Huml? 34. Kde se najednou všichni ocitli? 35. Co zrovna chudáci dělali? 36. Jak Šebestová představila pana Humla rodičům? 37. Co vtom pan Huml udělal? 38. Jak to vysvětlil? 39. Měl pan Šebesta pro pana Humla pochopení? 40. Co nabídla paní Šebestová panu Humlovi? 41. Nechal se pan Huml dvakrát pobízet? 42. Co paní Šebestová zničehonic udělala? 43. Kdo se musel o pana Humla postarat sám? 44. Co mu vysvětlil? 46. Líbilo se to panu Humlovi? 47. Co chtěl vymyslet pan Huml, až se vrátí do pravěku a proč? 48. Jak to všechno ráno dopadlo? 49. Kam zavedli ráno Mach a Šebestová pana Humla? 50. Co tam bylo? 51. Pro koho běžela soudružka učitelka? 52. Co udělal soudruh ředitel? 53. Co řekl o tak vzácné názorné pomůcce? 54. Co teď vědí žáci i učitelé o pravěku? 55. Vyhověl pan Huml prosbě pana ředitele? 56. Které místo teď bude zastávat? 57. Co dovede dělat perfektně? 58. Proč byli všichni nadšení? 59. Co udělal soudruh ředitel panu Humlovi, Machu, Šebestové a Jonatánovi? 60. Proč se panu Humlovi ve škole moc a moc líbilo?

3.3. Найдите в приведенных ниже примерах элементы обиходно-разговорного чешского языка и приведите их литературные эквиваленты:

1. Prosím, my bysme se hrozně rádi podívali do pravěku. 2. Vysvětlil mi, že dnes už se rukama nejí, že máme nůž a vidličku a taky vanu s teplou vodou a dokonce i ručník a kartáček na zuby a pastu s fluorem. 3. Byli jsme zdraví jako hříby, akorát nám pravda teklo trochu z nosu. 4. Ale když mě Mach a Šebestová přivedli sem, do toho báječného tepla, byl jsem každou chvíli marod.

3.4. Составьте контексты, используя следующие слова и выражения:

jíst k obědu/k večeři; být z něčeho celý pryč; dát pokoj; být zticha; vzít nohy na ramena; vědět si rady; postarat se o něco; mít pro někoho pochopení; vyhovět něčí prosbě; zastávat místo; mít po rýmě; být zdravý jako hřib/buk/rybička; být marod; mít pravdu;

ale beze všeho; žádná legrace to nebyla; zima jako v psinci; to víte; [někoho] popadla hrůza; to bude [někdo] koukat; hotové pozdvižení; mrzne až praští; mně nejde o [někoho/něco]; každou chvíli; kam by to vedlo?; že bych mohl skály lámat.

3.5. Переведите на чешский язык:

1. Однажды учительница рассказывала детям о ледниковом периоде, когда жили неандертальцы, которые ловили мамонтов и ели их на обед и на ужин. 2. Шебестова этим очень заинтересовалась и спросила: «А как они этих мамонтов ели?» 3. С брусникой, как зайца, или с картофельным салатом?» 4. Учительница от этого вопроса совершенно растерялась. 5. Кто знает, варили мамонтов или жарили? 6. Слушай, Шебестова, что у тебя за глупые вопросы? 7. Неандертальцев ведь никто не видел. 8. Этого не знает даже директор, как это могу знать я? 9. Садись

и успокойся! 10. Шебестова села и успокоилась, но когда они шли с Махом домой, она сказала: «Слушай, Мах, а на что у нас трубка?» 11. Мы же можем заглянуть в ледниковый период и посмотреть, как там мамонтов ели. 12. Но Йонатана мы возьмем с собой. 13. Мы бы хотели оказаться в доисторической эпохе. 14. И тут же они вместе с Йонатаном оказались в ледниковом периоде. 15. Вместо деревьев там рос укроп, но скажу я вам, это была не шутка. 16. Холод там был собачий, знаете ли, ледниковый период есть ледниковый период. 17. Всюду сплошные мамонты, так что Мах и Шебестова подумали: «Вот те раз, ну и что теперь?» 18. Они взяли ноги в руки. 19. Однако ледниковый период – это не только мамонты. 20. Ледниковый период – это еще и ямы, в которые мамонтов ловят. 21. Шебестова, что ты там делаешь, вылезай! 22. Брось мне люда лестницу, а то я не вылезу. 23. Но где в доисторическую эпоху взять лестницу? 24. В доисторическую эпоху никаких лестниц не было. 25. Даже Йонатану ничего не приходило в голову. 26. К счастью, появился один неандерталец и со всем разобрался. 27. Никто и глазом не моргнул, а Шебестова уже была в порядке. 28. Это было очень мило с вашей стороны. 29. Меня зовут Шебестова, а это Мах и Йонатан. 30. А неандерталец сказал: «Очень приятно. Я Гумл Франтишек». 31. Извините, у меня страшный насморк, ледниковый период есть ледниковый период. 32. Если бы я еще мог хотя бы сидеть дома в пещере, а то гоняйся тут за мамонтами. 33. Знаете, мы вам какого-нибудь мамонта поймаем, ну хоть вон того. 34. Йонатан, а ну-ка придуши его и принеси сюда. 35. Не бойся, на что у нас трубка? 35. Мамонт внезапно стал совершенно маленьким, и Йонатан принес его к пещере, как зайца. 36. Так, а теперь увеличить до первоначального размера, пожалуйста. 37. Из пещеры стали вылезать неандертальцы, а господин Гумл сказал: «Этого мамонта придушил вот этот невзрачный пес». 38. Неандертальцы пришли в ужас и закричали: «Быстро отсюда! Здесь какой-то страшный зверь, который придушил мамонта!» 39. Мах сказал Шебестовой: «Это должна была бы видеть госпожа Кадрножкова». 40. Но вот уже мамонт варился в кастрюле с этим огромным укропом, и Шебестова записала рецепт: «Мамонт в укропном соусе». 41. Тут Маху пришла в голову идея. 42. Слушайте, господин Гумл, а не заглянуть ли вам к нам в школу? 43. Неандертальцев никто не видел, даже директор. 44. Почему бы и нет, я не имею ничего против, чтобы немного согреться. 45. Мах позаботился о возвращении, и все оказались у Шебестов. 46. Бедняги как раз ужинали. 47. Смотрите, кого мы к вам привели! 48. Это древний человек господин Гумл. 49. Он останется у нас ночевать, а завтра мы поведем его в школу. 50. Госпожа Шебестова предложила господину Гумлу присоединиться к ним. 51. Господин Гумл не заставил себя упрашивать. 52. Это все было очень интересно, но госпожа Шебестова ни с того ни с сего сказала: «До свидания». 53. Она пошла спать к бабушке, так что господину Шебесте пришлось заботиться о господине Гумле самому. 54. Он объяснил ему, что сейчас уже руками никто не

ест, что у нас есть нож и вилка, а также ванна с теплой водой и даже полотенце и зубная щетка. 55. Господину Гумлу все это очень понравилось, и он сказал, прежде чем уснуть: «Скажу я вам, господин Шебеста, с ледниковым периодом это даже и сравнить нельзя». 56. Когда я вернусь в доисторическую эпоху, изобрету хотя бы носовой платок. 57. Однако все получилось совсем по-другому. 58. Утром Мах и Шебестова отвели господина Гумла в школу, где случилось настоящее столпотворение. 59. Учительница побежала за директором. 60. Диретор представил господина Гумла всем школьникам и учителям и сказал: «Оцените тот факт, что мы единственная школа в мире, у которой есть такое редкое наглядное пособие». 61. Теперь мы знаем о доисторической эпохе все. даже то, что мамонтов там ели с укропным соусом. 62. Но это еще не все. 63. Господин Гумл пошел навстречу нашей просьбе и будет у нас работать в должности завхоза и садовника. 64. Посмотрите, как он умеет собирать фрукты! 65. Господин Гумл показал, что он умеет, и все пришли в восторг. 66. Директор поблагодарил Маха, Шебестову и Йонатана от имени всей школы, а также от имени господина Гумла, которому в школе очень понравилось, главным образом потому, что через два дня насморк у него прошел, так что носовой платок перестал быть ему нужен. 67. Однажды после занятий идет учительница из школы. Мороз трещит, повсюду полно снеговиков, ворон и скользких мест. 68. Бедняга едет и думает: «Интересно, доеду ли я до самого дома?» 70. Вдруг сверху раздается: «Главное, что вы целы!» 71. Этого не может быть! 72. Это мне только кажется! 73. Ради Бога, господин Гумл, что это вы вытворяете? 74. Вы случайно не сошли с ума? 75. Мороз трещит, а бедным птичкам нечего есть. 76. Еще поумирают от голода, бедняжечки. 77. Речь идет не о бедняжечках птичках, господин Гумл. 78. Я хочу знать, почему вы в такой мороз носитесь здесь в одних трусах? 79. Хотите попасть в больницу или что? 80. Я родом, как известно, из ледникового периода, а ледниковый период есть ледниковый период. 81. Холод у нас там был собачий, но никому это не мешало. 82. Каждый был здоровый как бык, разве что немного капало из носа. 83. Но когда Мах и Шебестова привели меня сюда, в это чудесное тепло, я то и дело заболел. 84. Сначала кашель, потом грипп, потом воспаление носовой пазухи. 85. Так вот я и сказал сам себе: «Слушай, неандерталец Гумл, куда это годится?» 86. И я начал закаляться. 87. Как только спортзал был свободен, я тренировался: «Раз, два, три, четыре!» 88. А сейчас я здоров как бык, горы сверну, ха-ха-ха! 89. Учительница идет домой и думает: «А ведь господин Гумл прав». 90. Мне тоже надо бы попробовать. 91. Сниму-ка я для начала хотя бы наушники.